

Visegrád, Középkori ferences kolostor

A középkori királyi palota közvetlen közelében, a Magyar Nemzeti Múzeum Mátyás király Múzeumának területén találhatóak azok a romok, amelyeket az 1980-as évek végén azonosított a régészeti kutatás a Zsigmond király által 1425-ben alapított ferences kolostor maradványaival. Az épületegyüttes szinte összeépült a királyi palotával és a korszak egyik legjelentősebb rendháza volt a ferences renden belül. Mátyás király is építkezett a kolostor területén, majd a 16. század elején a Jagelló korban nagyszabású későgótikus átépítés újította fel a kolostort. A nagyméretű templomhoz harangtorony és kolostorszárny csatlakozott, amelyben egy későgótikus boltozatú kápolna-káptalanterem is elhelyezkedett. Az épület feltárását az 1980-as évek vége óta az ELTE középkoros régész hallgatói végzik tanátság keretében. Az épületegyütteshez kapcsolódó diákszállás ideális lehetőséget nyújt a nyári ásatás számára illetve kisebb szakmai programok lebonyolítására, amelyhez a múzeum előadótermét és kiállítási termeit is fel lehet használni. A feltárás jórészt felszínre hozta a kolostorszárny legfontosabb részleteit (kerengő, kápolna, sekrestye, pincék, refektórium), és az épületnek jelentős felmenő maradványai kerültek elő, nagyszámú faragott kőanyaggal és leletekkel együtt. A feltárásokat követően megkezdődtek az örökségi rekonstrukcióval és hasznosítással összefüggő tervezési munkák, amely kitűnő lehetőséget ad örökségmenedzsment-problémák megoldására, a bemutatás építészeti, muzeológiai és szervezési elemeinek kidolgozására.

Bővebb információ: <http://regeszet.elte.hu/hu/visegrad>

Komárom, Monostori Erőd

A Monostori erőd - Közép-Európa legnagyobb újkori erődje - 1850 és 1871 között épült. Az UNESCO Világörökségi Várományosi Listáján szereplő, klasszicista stílusú hadtörténeti műemlék lenyűgöző látványt nyújt hatalmas, precízen faragott kövekből épített falaival, a védműveket borító 3-4 méter vastag földtakarójával és több kilométer hosszú földalatti folyosórendszerével (kazamata-hálózatával). Az erőd monumentális: 25 hektárt foglal el, teljes területe lötérekkel együtt 70 hektár, épületek alapterülete 25 680m², a helyiségek száma 640, az erődben élő katonák legmagasabb létszáma 8000 fő volt. Az erőd építését követően a magyar honvédség katonagenerációit szolgálta. Feladatai közé tartozott a központi vár védelme és a dunai hajóforgalom ellenőrzése. Harci eseményekre itt soha nem került sor, elsősorban kiképzőközpontként és fegyverraktárként használták. Az I. világháború alatt sorozó- és kiképzőközpontként funkcionált. A II. világháborúban a Monostori erődbe helyezték a 22-es gyalogezred parancsnokságát, és az I.-II. zászlóalj katonái innen indultak a Don menti ütközetekbe. A II. világháború után a Csehszlovákiából kitelepített magyar családok szükségglakásait alakították ki az erőd falai között. 1945-90 között a Vörös Hadsereg Déli Hadseregcsoportja Közép-Európa legnagyobb lőszerraktárát alakította ki az erődben. Távozásukkal az erőd katonai szerepe végleg megszűnt. Az állami tulajdonban lévő erőd ma számos rendezvénynek ad helyszínt: erőd-túrák, interaktív múzeumpedagógiai és látogatói programok, a dunai hajózás bemutatása stb.

Bővebb információ: <http://fort-monostor.hu>